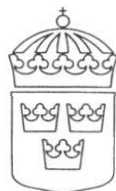

Riksdagens protokoll

1992/93:94

Måndagen den 19 april

Kl. 12.00 – 13.11

Protokoll
1992/93:94

1 § Justering av protokoll

Svar på interpellationer

Justerades protokollet för den 13 april.

2 § Svar på interpellation 1992/93:100 om lönediskriminering av kvinnor

Anf. 1 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Fru talman! Gudrun Schyman har ställt följande frågor till mig:

1. Vilka omedelbara åtgärder kommer regeringen att vidta för att komma till rätta med löneskillnaderna mellan kvinnor och män?
2. På vilket sätt ämnar regeringen arbeta för att få fack och arbetsgivare att ta ett större ansvar för en saklig arbetsvärdering som leder till minskade könsrelaterade, dvs. osakliga, löneskillnader?
3. Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att ge JämO bättre möjligheter att ingripa mot könsrelaterad lönediskriminering?
4. Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att komma till rätta med den kollektiva lönediskrimineringen av kvinnor?

Låt mig först säga att jag uppskattar att Gudrun Schyman har ställt en interpellation till mig om lönediskriminering av kvinnor. Detta är en för jämställdheten central fråga som behöver debatteras och synliggöras i en mängd olika sammanhang; i riksdag och regering och inte minst hos arbetsmarknadens organisationer, liksom bland enskilda kvinnor och män.

Jag delar i stort Gudrun Schymans verklighetsbeskrivning. Kvinnor har generellt sett lägre lön än män; detta trots att de förvärvsarbetar i stort sett i samma utsträckning som män. Några större generella skillnader i kvinnors och mäns utbildningsnivå finns numera inte.

En stor del av de generella löneskillnaderna bottnar i att vi har en könsuppdelad arbetsmarknad. De s.k. typiska kvinnojobben, t.ex. inom vård och omsorg, värderas ofta lägre än de arbeten som män vanligen utför. Ett exempel på detta är att det kan löna sig bättre att vårda maskiner än att vårda människor.

Också när kvinnors arbete betraktas som lika eller likvärdigt med det som män utför, förekommer löneskillnader till kvinnornas nackdel. Som Gudrun

Schyman nämner, uppskattar Löneskillnadsutredningen i sitt nyligen överlämnade betänkande löneskillnader som beror på kön till mellan 1 och 8 %. Då är hänsyn tagen till sådana variabler som ålder eller utbildning t.ex.

Löneskillnader kan självfallet ibland vara sakligt motiverade och högst rimliga. En person som arbetar deltid har naturligtvis inte samma månadslön som en person som arbetar heltid. Likaså bör yrkeserfarenhet och skicklighet liksom arbetstidens förläggning vägas in vid lönesättningen. Det är också rimligt att tillgång och efterfrågan på arbetskraft påverkar lönerna.

Det är de osakliga skillnaderna som måste bort, dvs. skillnader i lön mellan kvinnor och män som inte går att försvara eller förklara – där det inte går att finna någon annan orsak än just personernas kön.

Att sådana osakliga skillnader förekommer på svensk arbetsmarknad har belysts både av Löneskillnadsutredningen och i en hel del andra studier. Lönediskriminering mot kvinnor kan självfallet inte accepteras. Det spelar ingen roll om skillnaden är 1 eller 8 %.

Hur kommer man till rätta med dessa löneskillnader? Jag önskar att jag kunde ge Gudrun Schyman ett rakt och entydigt besked om detta. Tyvärr är det inte så enkelt. Också det är säkert Gudrun Schyman och jag överens om.

Det är inte realistiskt att omedelbart, i den ekonomiska verklighet vi befinner oss i, rätta till löneskillnaderna med några enkla, kortsiktiga åtgärder. Ett skäl är att lönebildning i Sverige sker genom förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter. Regeringen bör inte ingripa i dessa förhandlingar.

I vissa avseenden sätter emellertid lagstiftningen gränser för avtalsfriheten. Ett exempel på detta är jämställdhetslagen, som bl.a. innehåller både ett förbud mot lönediskriminering i det enskilda fallet och ett krav på parterna att verka för att utjämna och förhindra skillnader i löner och andra anställningsvillkor mellan kvinnor och män vid lika och likvärdigt arbete.

Ett stort ansvar faller således på arbetsmarknadens parter i dessa frågor. För att vi på sikt skall få bort de osakliga löneskillnaderna, dvs. de som beror på kön, behövs det ett planmässigt och målinriktat arbete. Jag utgår från att parterna redan har påbörjat ett sådant arbete, i synnerhet som arbetsgivare med tio eller fler anställda enligt den nya lagen varje år skall upprätta en plan för sitt jämställdhetsarbete. I en sådan plan kan arbetsgivaren t.ex. ange strategier för hur eventuella löneskillnader skall rättas till.

Det är JämO:s uppgift att övervaka att reglerna i jämställdhetslagen följs. Gudrun Schyman tycks mena att JämO:s möjligheter att agera när det gäller lönediskriminering inte är tillräckliga. Jag delar inte den uppfattningen. Jämställdhetslagen är en arbetsrättslig lag som lägger huvudansvaret såväl för det aktiva jämställdhetsarbetet som för arbetet med att beivra lönediskriminering och annan diskriminering i enskilda fall på arbetsmarknadens parter. Man kan tycka att parterna inte har levt upp till förväntningarna i detta avseende. Men det vore orealistiskt att tro att en myndighet skulle kunna överta det ansvaret.

Jag vill också erinra om att några nya kollektivavtal inte har träffats mellan parterna med anledning av den nya lagen. Detta ger JämO redan i dag goda möjligheter att på eget initiativ ingripa i frågor som rör aktiva åtgärder. JämO har också inlett ett sådant arbete, t.ex. i fråga om arbetsgivarnas skyldighet att upprätta jämställdhetsplaner.

Löneskillnadsutredningens betänkande är ett utmärkt underlag för alla som nu vill och skall arbeta med dessa frågor. Betänkandet är för närvarande föremål för en bred remiss. Remisstiden är satt till den 15 september för att ge organisationerna god tid att utarbeta sina ställningstaganden.

Utan att föregripa remissbehandlingen vill jag ändå något beröra vissa av utredningens förslag.

Utredningen konstaterar att Sverige har en jämförelsevis bra lagstiftning på detta område. Problemet är snarast att den inte fått fullt genomslag. På en punkt föreslås emellertid ett tillägg i jämställdhetslagen; det gäller krav på arbetsgivaren att årligen kartlägga förekomsten av och analysera orsakerna till löneskillnader vid lika och likvärdigt arbete. Jag känner sympati för det förslaget.

Utredningen behandlar också frågor om lönestatistik och vissa brister som är förknippade med denna. För att kunna följa och synliggöra likheter och olikheter mellan kvinnors och mäns löner måste denna statistik vara könsuppdelad i större utsträckning än vad som för närvarande är fallet. Detta anser jag vara en självklarhet. Jag kommer att verka för att så sker i den del det ankommer på regeringen, och jag utgår från att parterna på arbetsmarknaden också ägnar denna fråga stor uppmärksamhet.

Det är ett faktum att kvinnors ställning på arbetsmarknaden bestäms i högre grad än för män av faktorer utanför arbetsmarknaden, t.ex. deras familjesituation. Kvinnor förutsätts fortfarande ta – och tar också – huvuddelen av ansvaret för det obetalda arbetet med hem och barn. Männen tar i praktiken i alltför liten omfattning sitt fulla ansvar för detta arbete. Detta förhållande påverkar givetvis kvinnors inkomster i förhållande till mäns. Men det kan också leda till att de arbeten som kvinnor kan välja för att kunna förena förvärvsarbete med hushållsarbete ofta är lågavlönade.

För att stimulera papporna att ta vara på de möjligheter som finns till föräldraledighet och samtidigt skapa jämställda villkor på arbetsmarknaden – vilket i praktiken innebär att kvinnors ställning stärks – föreslår utredningen att föräldraförsäkringen konstrueras så, att 60 dagar förbehålls pappan. På detta sätt, menar utredningen, tydliggörs att vad som allmänt sett är förenligt med barns bästa sammanfaller med vad som främjar jämställdheten mellan kvinnor och män.

Personligen delar jag utredningens principiella uppfattning härvidlag. Det finns ett samband mellan kvinnors lönevillkor och föräldraförsäkringens utformning.

Låt mig också något beröra Gudrun Schymans frågor om arbetsvärdering och kollektiv lönediskriminering. För att kunna bedöma om ett arbete är likvärdigt med ett annat och därför bör betalas lika måste självfallet en värdering av de krav som ställs på arbetsuppgifterna göras. Denna värdering kan naturligtvis underlättas om det finns ett utvecklat instrument härför. Att finna ett eller flera sådana instrument som skulle kunna täcka hela arbetsmarknaden är enligt Löneskillnadsutredningens uppfattning svårt. Det är inte möjligt att vetenskapligt fastställa vilka arbeten som är lika eller likvärdiga och därför bör ha lika lön. Däremot anser utredningen att arbetsvärdering är en av flera metoder som är värda att prövas för att kartlägga förekomst och omfattning av lönediskriminering hos en enskild arbetsgivare.

Ett arbete för att utveckla metoder för arbetsvärdering pågår på olika håll på arbetsmarknaden. Regeringen har också beviljat medel till några av dessa projekt.

Grupptalan kan ses som ett medel för ett kollektiv av arbetstagare – också från skilda arbetsområden – att hävda sina anspråk mot en eller flera arbetsgivare. Grupptalan är en processform som förekommer i bl.a. USA och några EG-länder. Jämställdhetsutredningen tog i sitt betänkande upp frågan och menade att den kunde övervägas också i fråga om jämställdhetslagen. Sedan drygt ett år arbetar en särskild utredning med att se om det går att införa regler om grupptalan inom olika områden, däribland arbetsrätten och då närmare bestämt bl.a. i tvister som rör lönediskriminering.

Till sist, fru talman, vill jag redovisa att inom Socialdepartementet pågår för närvarande ett arbete med att göra en samlad bedömning av vad som uppnåtts i förhållande till uppsatta mål på jämställdhetens område under den senaste femårsperioden. Det är min avsikt att med utgångspunkt i detta arbete föreslå regeringen att våren 1994 lägga fram en proposition till riksdagen om jämställdhetspolitikens fortsatta inriktning. Frågor om löneskillnader mellan kvinnor och män kommer där att ägnas stor uppmärksamhet.

Anf. 2 GUDRUN SCHYMAN (v):

Fru talman! Jag ber att få tacka socialministern för svaret. Det är roligt att ministern uppskattar att jag ställt dessa frågor. Men jag är inte särskilt road av svaret, eftersom jag inte tycker att det ger några som helst konkreta förslag.

På min första fråga om vilka omedelbara åtgärder regeringen kommer att vidta för att komma till rätta med löneskillnaderna mellan kvinnor och män är svaret: Inga!

På min andra fråga om vad regeringen tänker göra för att få fack och arbetsgivare att ta ett större ansvar i den frågan är svaret: Regeringen tänker inte göra någonting.

På min tredje fråga om vad regeringen kommer att göra för att skaffa JämO bättre möjligheter att ingripa mot könsrelaterad lönediskriminering är svaret: Ingenting!

På min fjärde fråga om vilka åtgärder regeringen kommer att vidta för att komma till rätta med den kollektiva lönediskrimineringen av kvinnor är svaret: Inga!

Att man föreslår, känner sympati för, verkar för, osv. har många av oss hört väldigt länge. Vi behöver i dag konkreta, tidsbundna, tvingande åtgärder om vi skall komma till rätta med lönediskrimineringen. Det gäller både den osakliga lönediskrimineringen och den som finns när det gäller kvinnoyrken i förhållande till mansyrken. Det är därför beklagligt att svaret är så innehållslöst.

Det som oroar mig allra mest är ert resonemang i interpellationssvaret att det inte är realistiskt att omedelbart, i den ekonomiska verklighet som vi befinner oss i, rätta till löneskillnaderna. Det måste i så fall innebära att jämställdheten måste konjunkturanpassas – som så mycket annat i vårt samhälle.

Lönediskriminering är ingen ny företeelse. Den har funnits under mycket

lång tid och den har också funnits under högkonjunktur. Men man har alltid funnit skäl att inte göra någonting åt den och att inte komma med några tvingande åtgärder.

Ett mycket radikalt sätt att bli av med den här diskrimineringen, om man i dag inte anser sig ha råd med en höjning av lönerna, är att sänka lönerna för männen. Då får vi en lönesättning som inte är diskriminerande. Vi har då inte heller gjort av med några pengar. Det behövs alltså helt andra åtgärder för att kunna förverkliga detta, och jag vet inte riktigt varför man i regeringen är så rädd för att göra någonting åt det.

När jag talar om att ge JämO ökande befogenheter tänker jag på 31 § där det står att JämO i första hand skall använda sig av frivillighet för att komma till rätta med diskrimineringen. Man kan naturligtvis uttrycka sig så i en lag. Men man skulle också kunna tänka sig en skärpning genom att säga att det inte är frivilligheten som gäller, utan att lagstiftningen är tvingande. En parallell inom trafikövervakningen skulle kunna vara att ålägga polisen att prata med den som ständigt kör 50 km för fort, för att försöka få fartsyndaren att frivilligt köra saktare. Men man gör inte så, utan det är en tvingande lagstiftning som gäller.

Jag kan inte förstå varför hittills alla regeringar visat en så stor feghet när det gäller tvång riktat mot i det här fallet arbetsgivaren. Det är faktiskt politiska beslut som måste till. Jag vet att, precis som Bengt Westerberg sade, planmässigt, målinriktat arbete behövs.

Att Bengt Westerberg är ny som jämställdhetsminister och kanske just upptäckt de här löneskillnaderna betyder inte att det planmässiga och målinriktade arbetet inte pågått tidigare. Det har faktiskt pågått väldigt länge. Den första jämställdhetslagen antogs 1980, och vad gäller den statliga sektorn kom ett kollektivavtal till stånd 1984. Det planmässiga, målinriktade arbetet har alltså pågått i minst 13 år. Ibland kan man kanske undra om det är ett planmässigt och målinriktat arbete från regeringarnas sida att ständigt byta jämställdhetsminister och departement så att varje minister måste upptäcka denna revolutionerade nyhet. På vilket annat område – undrar jag – nöjer man sig med att bara inrikta sig på det långsiktiga arbetet och strunta i det kortsiktiga?

Den här frågan är oerhört viktig och vi måste i dag med skärpa se på dessa problem. Många av oss kvinnor är i dag otåliga. Vi är otåliga utifrån den verklighet som vi lever i, eftersom vi ser att skillnaderna faktiskt ökar och inte minskar. Vi är otåliga trots att vi lever i en lågkonjunktur. Vår arbetsmarknad sätts i fråga på många sätt och av många politiker, inte minst av manliga sådana. Det finns i dag all anledning att se till att vi som är politiker åtminstone fattar de beslut som är möjliga att fatta, vilket i dag måste vara att kräva tvingande regler och åtgärder så att dessa löneskillnader försvinner.

Jag vill också gärna ta upp kopplingen av den här frågan till föräldraförsäkringen, som Bengt Westerberg var inne på, men hinner inte med det i det här inlägget, så jag återkommer.

Beträffande fegheten och bristen på konkreta kortsiktiga åtgärder efterlyser jag bristen på konkreta åtgärder.

Prot. 1992/93:94
19 april 1993

Svar på interpellationer

Anf. 3 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Fru talman! Gudrun Schyman säger att hon efterlyser bristen på konkreta åtgärder. Jag finner det något konstigt.

Låt mig börja med att konstatera att Löneskillnadsutredningen nyligen lagt fram sitt betänkande. Jag föreställer mig att också Gudrun Schyman finner det rimligt att vi först remissbehandlar betänkandet, för att därefter återkomma till riksdagen efter att ha inhämtat synpunkter från olika parter.

Att den här utredningen kommit till stånd och att arbetet fullföljs tycker jag är bra exempel på att arbetet inte försinkas av att vi råkat ha ett antal olika jämställdhetsministrar. Margot Wallström skrev direktiven, Brigit Friggebo tillsatte utredaren och jag hoppas kunna komma tillbaka till riksdagen med en proposition i frågan. Arbetet fortgår alltså, men ibland måste man ta reda på fakta, utforma lagförslag och inhämta synpunkter innan man kommer tillbaka till riksdagen, annars kommer Gudrun Schyman att ställa sig upp och med all rätt kritisera regeringen för att komma med dåligt beredda förslag. Vi skall försöka komma med väl beredda förslag till riksdagen.

Gudrun Schyman hakade upp sig på en formulering i mitt interpellations-svar, nämligen att det inte i den ekonomiska verklighet som vi befinner oss i var realistiskt att rätta till löneskillnaderna med några enkla kortsiktiga åtgärder. Det jag konstaterar är att detta inte kan ske omedelbart, utan att det krävs ett visst planmässigt arbete för att åstadkomma de här förändringarna. Ett skäl är ju att det är arbetsmarknadens parter som förhandlar. De måste övertygas och själva driva dessa frågor. Jag tror inte att Gudrun Schyman heller är beredd att förorda att vi skall ta ifrån arbetsmarknadens parter för-handlingsmöjligheten när det gäller lönerna, utan jag utgår från att vi på den punkten har likartade uppfattningar.

Min uppfattning är – det sägs också i lagen – att vissa gränser för avtalsfriheten på löneområdet måste finnas. Det får inte förekomma lönediskriminering mellan kvinnor och män. Det är inte någon dispositiv lagstiftning, utan det är en tvingande regel.

Det som Löneskillnadsutredningen gör är att efterlysa underlag för att kunna utnyttja denna tvingande regel på ett mera effektivt sätt. Vi behöver en bättre lönestatistik, uppdelad på kvinnor och män, för att på ett bättre sätt kunna lyfta fram de här frågorna och, under återopande av de tvingande reglerna, få förändringar till stånd.

Det enda konkreta förslag som Gudrun Schyman framförde från talarstolen var att vi skulle sänka lönen för män. Jag noterar att det är det enda konkreta förslag som Vänsterpartiet har. Medan ni driver det förslaget kommer vi att fortsätta att arbeta för att man skall upphäva lönediskriminering med de instrument vi har, och det skall alltså förbättras och utvecklas under det närmaste året, med Löneskillnadsutredningen som ett mycket viktigt och centralt underlag.

Anf. 4 GUDRUN SCHYMAN (v):

Fru talman! Jag efterlyste naturligtvis inte bristen på konkreta åtgärder, utan åtgärder. Jag tror att Bengt Westerberg förstod det – hans fattningsför-måga sträcker sig nog dithän.

Vi lider inte brist på konkreta förslag. Jag tycker inte heller att arbetsmarknadens parter skall fråntas sina rättigheter att sköta lönebildningen, men när de så uppenbart bryter mot de lagar som finns är det politikernas skyldighet att gå in och rätta till det.

Jag gjorde en liknelse med trafikövervakningen, som jag tycker är ganska bra. Vi säger inte att annan lagstiftning i samhället skall åstadkommas på frivillig väg eller genom parterna. Där utdömer man straff; det finns tvingande regler på ett annat sätt.

Det måste vara något särskilt med just den här lagen, som handlar om kvinnors ställning och rättigheter, som man under så lång tid så uppenbart har kunnat bryta mot utan att någon gör någonting åt det. Detta är ett mycket tydligt utslag av den diskriminering som man tillåter inom arbetsmarknaden. Bägge parterna får ta på sig ansvaret, men vi som politiker har också ett ansvar, när vi ser att det uppenbarligen inte fungerar, att återkomma med en lagstiftning eller förslag om tvingande regler och åtgärder.

Hur länge skall vi stillatigande se att man bryter mot en lagstiftning, som är ett uttryck för en politisk uppfattning? Det får inte förekomma lönediskriminering, men det förekommer ju. Vi måste på något annat sätt se till att det blir verklighet när vi säger att någonting inte får finnas.

Statistik m.m. är bra, och jag hoppas verkligen att Bengt Westerberg gör allt för att se till att sådan tas fram.

Jag vill ta upp frågan om föräldraförsäkringen. Jag tror att de förslag som nu aviseras från regeringen om att sänka ersättningsnivån i föräldraförsäkringen kommer att innebära ett steg tillbaka för jämställdheten. Om man sänker nivån till 80 %, kommer situationen att bli omöjlig för dem som har bara en lön att leva på, dvs. ensamstående kvinnor. För dem som har två löner kommer det naturligtvis att bli än viktigare att den högre lönen finns att ta till.

Då räcker det inte med kvotering på en månad, Bengt Westerberg. Det kommer att innebära att inga män tar ut mer än en månads föräldraförsäkring, och det är ju en tillbakagång. Det här förslaget är jämställdhetsministern tydligen beredd att ställa sig bakom – eller?

Anf. 5 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Fru talman! Gudrun Schyman efterlyser tvingande regler. De reglerna finns redan i jämställdhetslagen, och det krävs alltså inte någon ny lagstiftning. Det vi måste se till är att få underlag för att bättre kunna utnyttja dessa regler i sådana här processer. Det är därför som det krävs bättre lönestatistik. Där kan också grupptalan, som jag berörde i interpellationssvaret, spela en viss roll, eftersom det ibland kan vara svårt för enskilda att driva sådana här mål. De tycker kanske själva att de tar för stora risker, och därför kan grupptalan vara väsentligt i sammanhanget.

På dessa områden håller vi på att ta fram ett bättre underlag, och inom en inte alltför avlägsen framtid kommer reglerna att kunna fungera på ett effektivare sätt.

Gudrun Schyman tar sedan upp frågan om föräldraförsäkringen och ersättningsnivån. Jag är naturligtvis medveten om att en sänkt ersättningsnivå i föräldraförsäkringen kan leda till att färre pappor utnyttjar sin rätt till för-

äldraledighet – den risken finns. Därför är det viktigt att en sänkt ersättningsnivå förenas med en begränsning av möjligheten att överlåta den egna rätten till ledigheten på den andra föräldern. Det är viktigt för jämställdheten och också för barnen att man på det sättet främjar en bättre kontakt mellan papporna och de små barnen.

Man kan naturligtvis diskutera hur lång tiden skall vara, men man skall också vara medveten om att opinionsklimatet gör att det inte är helt självklart att man kan få förståelse för att kvotera, som Gudrun Schyman säger, ens en månad. Jag skulle gärna se att en längre tid förbehölls papporna, men jag tycker att en regel om en månad är ett mycket stort framsteg.

För de pappor som redan ser det som naturligt att vara med och dela på ledigheten och som i dag kanske tar ut flera månader, tror jag inte att den förändring som vi nu genomför kommer att innebära någonting speciellt. Men en rad pappor tar inte någon ledighet alls i dag, och en sådan här åtgärd kommer att stimulera dem att ta ut ledighet. Jag tror därför att detta är ett mycket radikalt steg för att öka pappornas ansvar för de små barnen.

Anf. 6 GUDRUN SCHYMAN (v):

Fru talman! Jag är medveten om att det finns regler, Bengt Westerberg, men jag är också pinsamt medveten om att de inte följs. Den situationen har vi haft ganska länge. Det innebär att det långsiktiga planmässiga arbetet för att minska och på sikt upphäva lönediskrimineringen inte har varit särskilt lyckosamt. Då måste man göra någonting åt den. Man kan inte bara fortsätta att stillatigande säga att vi har regler när verkligheten ser annorlunda ut. Då krävs det tuffare tag mot arbetsgivarna. Jag är helt övertygad om det.

Vad gäller föräldraförsäkringen, tror jag att den sänkning av ersättningsnivån till 80 % som har diskuterats kommer att innebära att en mängd ensamstående kvinnor med låga löner inte har möjlighet att utnyttja hela föräldraförsäkringen eller är tvungna att komplettera den med socialbidrag. Det är inte någon särskilt bra utveckling, framför allt inte för barnen.

Jag är dessutom övertygad om att det för de familjer som har två löner kommer att vara än mer nödvändigt att få in den högsta lönen, eftersom ersättningsnivån blir så låg för den som är hemma. Det är naturligtvis kvinnan, som har den låga lönen.

En månads kvotering är väldigt litet, och det kommer inte att motverka de mycket stora negativa effekter som jag tror blir följden.

Det är skillnad mellan t.ex. sjukförsäkring och föräldraförsäkring. Vad gäller föräldraförsäkringen, handlar det om att leva under ett helt år på en nivå som är 20 % lägre än den lön man har. Många har mycket svårt att klara av det. Jag tycker att den här typen av reformer – som jag hellre vill kalla försämring – ger helt motsatta signaler mot dem som skulle behövas för att främja jämställdheten.

Det som skulle behövas är en bibehållen ersättningsnivå på 90 % i föräldraförsäkringen, en fortsatt utbyggnad av föräldraförsäkringen till full omfattning, dvs. att garantibeloppsdagarna tas bort, och en kvotering som går längre än en månad. Vi har från Vänsterpartiet föreslagit en kvotering på tre månader när föräldraförsäkringen byggs ut till full omfattning. Det skulle innebära ett stort steg för jämlikheten.

Regeringens förslag går på tvärs med det som man säger sig vilja. Jag tycker att det är mycket bra att Bengt Westerberg har tagit upp det här och inser kopplingen mellan kvinnors ställning i arbetslivet och föräldraförsäkringen. Jag hoppas att det blir en stor debatt om det här och att det leder till att förslaget avvisas.

Prot. 1992/93:94
19 april 1993

Svar på interpellationer

Anf. 7 Socialminister BENGT WESTERBERG (fp):

Fru talman! Vi gör någonting åt den diskriminering som vi vet förekommer – vi sitter inte med armarna i kors och bara väntar på att det skall hända någonting. Löneskillnadsutredningen är ett uttryck för detta. Vi skall ta reda på mer om hur det faktiskt förhåller sig, vilken lönediskriminering som finns som är direkt könsrelaterad och inte beroende av andra faktorer.

En av utredningens slutsatser är att man måste gå ner på företagsnivå och analysera löneförhållandena – de löneskillnader som finns och vad de kan bero på. När man har kunskap om det blir det lättare att utnyttja de tvingande reglerna i jämställdhetslagen för att driva den typen av mål och för att tvinga arbetsgivarna att eliminera löneskillnader som är könsrelaterade.

Jag tycker alltså inte att det är en riktig beskrivning att vi är passiva, utan vi arbetar med detta och det kommer en hel del förslag till riksdagen så småningom.

Motiveringen för att sänka ersättningsnivån i föräldraförsäkringen är naturligtvis tvåfaldig. Den ena motiveringen är att vi har genomfört en sänkning till 80 % i arbetslöshets- och sjukförsäkringen, och den andra är att vi har skraltiga statsfinanser, som behöver rättas till. Om vi inte hade haft de dåliga statsfinanserna och inte ändrat reglerna i de andra försäkringssystemen, hade det naturligtvis varit mycket bra om vi hade behållit 90 % ersättningsnivå i föräldraförsäkringen. Men när vi nu inte anser oss kunna göra det, är det rimligt att se till att papporna utnyttjar en del av den här tiden.

Gudrun Schyman säger att hon vill bygga ut föräldraförsäkringen till 18 månader och då låta papporna ta hand om tre månader. Det förslaget skulle i praktiken snarast gå emot strävandena efter jämställdhet, därför att det skulle leda till mycket längre förvärvsavbrott än i dag för många kvinnor. Det är alltså inte något bra jämställdhetsförslag. Det är möjligt att det går att motivera på något annat sätt, men som jämställdhetspolitik är det dåligt.

Förslaget har också kritiserats mycket hårt av flera kvinnor som har varit med i debatten, t.ex. av Inga Persson och Christina Jonung i en analys om kvinnor och ekonomi i en bilaga till Långtidsutredningen för några år sedan, och av Yvonne Hirdman och många andra feminister. Det var alltså inte något bra bidrag till de mål som jag hoppas att vi har gemensamt.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellationerna 1992/93:92 och 97 om Kabi och blodprodukten Preconativ

Anf. 8 Statsrådet BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Birgit Henriksson har frågat statsrådet Bengt Westerberg vilket initiativ han är beredd att ta för att hindra att liknande situationer inträffar.

far i framtiden och hur jag avser att agera så att snabb hjälp kan ges till de drabbade. Bakgrunden till frågan är de reportage i Aftonbladet nyligen som berättar om hur fyra blödersjuka patienter fått hivsmitta genom blodpreparatet Preconativ.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall besvara interpellationen.

Berith Eriksson har frågat mig om regeringen kommer att göra en utredning av Socialstyrelsens hantering av Kabiaffären, om regeringen kommer att göra en översyn av Socialstyrelsens funktion så att den blir en effektiv kontrollerande myndighet, om regeringen kommer att se till att de personer som drabbats av hivsmitta genom Preconativ får en ersättning i paritet med skadan den förorsakat samt om regeringen efter detta kommer att gå in och föra talan mot Kabi.

Jag besvarar interpellationerna i ett sammanhang.

Det är angeläget att det skapas klarhet kring det producerande läkemedelsföretagets och de berörda myndigheternas agerande i samband med överförandet av hivsmittan. Jag aviserade därför redan den 26 februari att jag avsåg att föreslå regeringen att tillsätta en utredning med syfte att ge en helhetsbild av vad som skett. Regeringen beslutade den 4 mars att tillsätta en sådan utredning. Denna skall också pröva om överföringen av smitta rimligen borde ha kunnat undvikas genom ett annat handlande från företagets eller dåvarande socialstyrelsens läkemedelsavdelnings sida. Utredningen skall genomföras snabbt och redovisas senast före maj månads utgång. Först när vi genom utredningen har fått reda på vad som hänt finns det anledning att ta ställning till frågan om den statliga tillsynen och kontrollen.

Ersättning till de smittade har vid olika tillfällen utgetts från Läkemedelsförsäkringen, som reglerar läkemedelsskador enligt ett försäkringsavtal med läkemedelsindustrin. Ersättningen från Läkemedelsförsäkringen har beräknats efter i huvudsak skadeståndsrättsliga principer och har omfattat såväl ekonomisk som ideell ersättning. I februari 1991 beslöt försäkringen – sedan Kommittén (Ju 1989:01) om ideell skada utrett hur ersättningar bör beräknas för personskador där skadeföljderna är särpräglade – att betala ut ytterligare 100 000 kr var till de smittade.

Jag vill erinra om, att utöver tidigare utgivna ersättningar utbetalas – om den smittade på grund av sin sjukdom inte längre kan arbeta – förutom den vanliga ersättningen från försäkringskassan dessutom en livränta från försäkringen.

Den 21 februari 1991 beslöt regeringen – med hänsyn till de särskilda förhållanden som gäller för de personer som blivit hivsmittade inom sjukvården genom faktorkoncentrat eller genom blodtransfusion – att av nåd utbetala 100 000 kr till var och en av de hivsmittade. Härigenom ansågs de smittade ha fått kompensation på den nivå som Kommittén om ideell skada rekommenderade i sitt betänkande (SOU 1991:34) Hivsmittade – ersättning för ideell skada. Regeringen har nyligen i proposition 1992/93:178 om vissa socialförsäkringsfrågor föreslagit riksdagen att de personer som vid behandling inom den svenska hälso- och sjukvården har fått infektion av hiv genom smitta vid användning av blod eller blodprodukter skall ges rätt till avgiftsfria sjukvårdsförmåner i fråga om sjukhusvård, tandvård och läkemedel. Rege-

ringen föreslår också i nämnda proposition att närståendepenning skall kunna utges för högst 240 dagar vid vård av en sådan hivsmittad person.

Landstingsförbundets styrelse har den 28 januari i år beslutat att rekommendera sjukvårdshuvudmännen att inte ta ut avgifter för sjukhusvård eller för öppenvård för dessa hivsmittade. Rekommendationen gäller också fria sjukresor.

Mot bakgrund av att de smittade fått kompensation på den nivå som Kommittén om ideell skada rekommenderat och att Läke-medelsförsäkringen och regeringen så sent som våren 1991 prövat frågan om ersättning har regeringen inte funnit skäl att utge ytterligare ersättning till de smittade. Regeringen har den 18 februari i år beslutat avslå framställningen om ytterligare ersättning.

Då Berith Eriksson, som framställt interpellation 97, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet, medgav talmannen att Gudrun Schyman fick delta i överläggningen i stället för interpellanten.

Anf. 9 BIRGIT HENRIKSSON (m):

Fru talman! Jag vill först tacka statsrådet Könberg för svaret på min interpellation angående de i vården hiv/aids-smittades svåra situation. Min interpellation väcktes redan den 1 mars. Jag visste inte då att regeringen den 4 mars på statsrådets inrådan beslutat tillsätta en utredning, som skulle påvisa om möjlighet funnits att stoppa de sista fallen av smitta.

Det jag tycker är så tragiskt är att man – efter det att man fått allvarliga varningssignaler från experter – ändå fortsatt att ge preparatet Preconativ till unga människor som varit i stort behov av regelbunden tillförsel av blodplasma. Jag talar i min interpellation inte i första hand om ersättning till de drabbade. Det jag vill ha klarhet i är hur man har hanterat saken på Socialstyrelsen, som hade huvudansvar för prövning av läkemedel. Kabi, som tillverkade Preconativ, var helstatligt vid den här tiden. Kan det ha spelat in vid bedömningen? Jag tycker att det är upprörande att från ansvariga höra: "Vi förutsatte att Kabi bara skulle använda testat blod från början av september och ville inte skriva dem det på näsan".

Redan den 8 augusti hade Kabi fått klara besked från experter om att deras metod att befria blod från hivsmitta inte var tillförlitlig. Ändå fortsatte man att använda detta preparat. Tre pojkar och en man smittades med säker dödlig utgång som följd. Socialstyrelsen hade ändå andra preparat att välja på. Det fanns ett från ett österrikiskt företag, som redan i maj 1985 hade ansökt om att få sälja detta. Det var ett värmebehandlat preparat, som till skillnad från Kabis preparat var *dokumenterat* rent från hivsmitta. Trots detta valde man alltså att "lita på Kabi", som den ansvarige uttryckte sig. Detta förvärrar saken ännu mer.

Jag tycker också att den här frågan kan anses vara utredd, bl.a. genom den advokat som har företrätt en av de smittade och genom det faktum att Kabi Pharmacia, som företaget i dag heter, nu har tillsatt en utredning och mer eller mindre erkänt att man har begått fel.

Det som också är tragiskt är att det så ofta har sagts att Socialstyrelsen granskar alla preparat så noga att många klagar. Människor som lider av

Prot. 1992/93:94
19 april 1993

Svar på interpellationer

sjukdomar utan känd bot har ibland bönat och bett om att få pröva nya preparat, trots att de inte har varit färdigtestade. De har varit beredda att försöka, att gripa det sista halmstrået, men man har inte släppt preparatet i fråga. Den svenska överprövningen har ansetts så viktig. Nu får man reda på att den ibland inte alls fungerar. Åtminstone har den tydligen inte gjort det när det gäller Preconform. Som sagt: att Kabi Pharmacia har tillsatt en egen utredning – efter all negativ publicitet och efter det att man först har försökt förneka det hela – bevisar ju att saken är mycket allvarlig. Man har också uttalat att man är villig att utge skadestånd. Det är det enda positiva i den här hanteringen.

Fru talman! Jag är naturligtvis både förvånad och besviken över att statsrådet Könberg inte anser att någon mer hjälp skall ges de drabbade. De summor som ges är ändå engångsbelopp och försvinnande små. De går fort åt. Man har stora extrautgifter. Jag är naturligtvis tacksam över att Landstingsförbundet har fattat det beslut som man har gjort. Det kommer att underlätta mycket. Det har många också talat om för mig. Statsrådet hänvisar bara till vad Kommittén om ideell skada har rekommenderat och till att Läkemedelsförsäkringen våren 1991 prövade frågan. Men det som är så annorlunda med den här skadan är att den inte bara är obotlig utan också leder till döden för dem som har drabbats.

Jag vill upprepa min andra fråga till statsrådet Könberg: Hur skall man kunna förhindra att liknande situationer uppstår i framtiden? Socialstyrelsen delar ju skulden. Det är en kontrollmyndighet. Socialstyrelsen lät under drygt ett år Kabi sälja en medicin, trots att man saknade utprovad metod att ta bort hivsmittan. Man accepterade att Kabi i efterhand redovisade om metoden var säker. Det fanns också ansökningar från ett österrikiskt företag, som hade bevisat ren blodplasma. Ändå förfor man på det här sättet.

Den jurist, Peter Gedin, som har undersökt det här fallet säger också att Kabi inte hade utprovade och godkända metoder att avlägsna hivviruset. Ändå ger Socialstyrelsen tillstånd att använda sådana donatorers blod. Kan man över huvud taget lita på Socialstyrelsens bedömningar av läkemedel? Vilka garantier kan statsrådet ge för framtiden? Det är det viktigaste.

Anf. 10 GUDRUN SCHYMAN (v):

Fru talman! Jag skall bara ta tillfället i akt att i stället för Berith Eriksson tacka statsrådet för svaret. Hon är utomlands och har inte möjlighet att vara här.

Jag ser att det i den interpellation som hon har ställt krävs en utredning av Socialstyrelsens hantering av hela affären. Jag konstaterar med glädje att den utredningen är tillsatt. Jag utgår från att Berith Eriksson får anledning att återkomma i debatten när utredningen presenterar sina ståndpunkter.

Anf. 11 Statsrådet BO KÖNBERG (fp):

Fru talman! Båda interpellationerna har bl.a. haft som utgångspunkt att få en utredning till stånd. Som Gudrun Schyman och även Birgit Henriksson noterade har den utredningen nu tillsatts. Den kommer att arbeta mycket snabbt. Fru talman! Detta gör att jag inte avser att gå närmare in på de frågor

som Birgit Henriksson nu tar upp, som handlar om vad man skall göra om det visar sig vara på ett visst sätt.

Jag är möjligen litet förvånad över att Birgit Henriksson anser sig ha trängt in i ärendet på sådant sätt att hon är beredd att tala om var skuldbördorna ligger. Min avsikt med att tillsätta utredningen var närmast att ta reda på detta. Frågan om huruvida det är så att man borde ha gjort mer från Socialstyrelsens sida under tiden 1985–1986 kommer ju förhoppningsvis att få sitt svar genom den enmansutredning som är tillsatt. När vi har det svaret kommer jag att dra de slutsatser som kan göras på grundval av detta. Dessförinnan har jag inte anledning att ta ställning, även om Birgit Henriksson anser sig kunna göra det.

Anf. 12 BIRGIT HENRIKSSON (m):

Fru talman! Jag stöder mig faktiskt på resultaten av de här skrivierna och på den undersökning som den jurist som mycket noggrant har trängt in i det här fallet har gjort.

Det är faktiskt så, att Kabi från att först ha nekat nu plötsligt har svängt om och självt utreder saken. Det bevisar att det har gjorts fel. Den advokat som företräder en av de blödarsjuka säger också att Socialstyrelsen kunde ha satt stopp, men att man där reagerade alldeles för sent.

Det är lika illa att låta bli att fatta viktiga beslut som att fatta felaktiga beslut. Ibland kan det få ödesdigra följder. Det är därför som jag anser att det är rätt klart att det i det här fallet har skett en missbedömning.

Jag är tacksam för utredningen. Också jag återkommer när den presenteras.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 1992/93:105 om kulturvårdsforskning vid Göteborgs universitet

Anf. 13 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Fru talman! Lennart Fridén har ställt ett antal frågor till mig angående tolkningen av vissa skrivningar när det gäller det humanistiska forskningsområdet i den forskningspolitiska propositionen.

Som interpellanten noterat betonas på flera ställen i propositionen värdet av humanistisk forskning. Det är min övertygelse att forskning inom områden som språk, konst och litteratur, etik och filosofi, historia och arkeologi är omistlig för att Sverige skall kunna utvecklas som kunskaps- och kulturnation.

Det är också synnerligen viktigt att vi kan förvalta vårt kulturarv. Riksantikvarieämbetet har sektorsansvaret för detta. Men det ligger också ett ansvar på universitet och högskolor att utveckla forskningen inom detta liksom inom andra områden.

Vid institutionen för kulturvård i Göteborg har sedan länge bedrivits ett omfattande arbete inom området kulturvård, framför allt med inriktning på teknisk antikvarisk bygnadsvård. Vid universiteten i Göteborg och i Umeå

Prot. 1992/93:94
19 april 1993

Svar på interpellationer

har också ett pionjärbete utförts inom ett näraliggande område, nämligen museologi, framför allt på utbildningssidan.

Som det framhålls i forskningspropositionen finner regeringen att det är viktigt att forskningen kan utvecklas inom kulturvårdsområdet. Detta är ett interdisciplinärt forskningsfält som utnyttjar kunskaper och metoder inte bara från humanistisk utan också från naturvetenskaplig och teknisk forskning.

När det gäller hur en långsiktig kunskapsuppbyggnad bäst skall främjas, vilka resurser som skall fördelas till olika institutioner och forskningsområden eller hur ett framgångsrikt forskningssamarbete byggs upp måste avgörandet ligga hos varje universitet och högskola. Det är de ansvariga inom de självständiga universiteten och högskolorna som har såväl kompetens som det professionella ansvaret att göra sådana prioriteringar och fördelningar, som främjar en vetenskapligt och pedagogiskt framgångsrik verksamhet.

Fru talman! Detta innebär ett svar på interpellantens första direkta fråga, om en bestämd andel bör satsas direkt på grundläggande forskning och forskarutbildning inom det aktuella kunskapsområdet. Regeringen finner det viktigt att forskningen inom kulturvården utvecklas och att den håller hög vetenskaplig kvalitet. När det gäller metoder och resurser är detta en bedömnings- och fördelningsfråga som bör avgöras av andra.

När det gäller den andra frågan, om forskningsmedel inom den berörda ramen skall gå ograverade, utan omvägar via en sektorsmyndighet, till det berörda forskningsområdet vid Universitetet i Göteborg måste interpellanten här syfta på Riksantikvarieämbetet, som är sektorsmyndighet just för kulturvården.

Riksantikvarieämbetet har som alla sektorsmyndigheter ett ansvar för att forskningen inom sektorn kan utvecklas och håller hög vetenskaplig kvalitet. Myndigheten beslutar själv om fördelningen av sina sektorsforskningsmedel. Jag utgår från att ämbetet vid fördelningen av dessa medel ställer höga krav på den vetenskapliga kvaliteten hos forskningsprojekten.

I mina tidigare svar ligger också svaret på Lennart Fridéns tredje fråga, nämligen hur jag anser att den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden för kulturvården skall förverkligas på det praktiska planet. Det är universitetets sak att avgöra detta.

Från min sida är detta inte bara ett allmänt uttalande, utan en principfråga. Jag tycker att det är viktigt att forskningen utvecklas inom kulturvården liksom inom en rad andra humanistiska områden, och att Sverige i framtiden intar en lika framträdande position inom kulturvetskaperna som inom en del medicinska och naturvetenskapliga områden. Genom de förslag som läggs i propositionerna Forskning för kunskap och framsteg och Forskning i frontlinjen kommer medel att ställas till förfogande för universitet och högskolor, för forskningsråd och sektorsforskningsmyndigheter, som kan göra detta möjligt. Dessa har ett utbildnings- och forskningsansvar. Hur de har genomfört det, tänker jag bedöma inför nästa forskningsproposition.

Anf. 14 LENNART FRIDÉN (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka utbildningsministern för svaret på mina frågor. Det är utan tvivel så, att de oklarheter som en del människor, liksom

jag, har uppfattat har funnits i propositionen nu har fått sina frågetecken uträtade. Jag tycker att det var ett bra och klart svar.

Det kanske allra viktigaste är statsrådets betonande av att detta är ett principuttalande. Det är mycket väsentligt, inte minst mot bakgrund av att det på sistone i diskussionerna har förekommit ifrågasättanden av det vettiga i att satsa även på forskning inom kulturens och humaniorans område.

En annan fråga som emellertid kanske fortfarande kommer att oroa en och annan gäller att sektorsorgan ofta tenderar att lägga beslag på en större del av tilldelade medel själva. Ett nationellt ansvar innebär inte att man själv skall sköta allt åt sin sektor, utan att man skall se till att det på bästa sätt kommer hela nationen till del. Det kanske t.o.m. blir bättre om man inte gör så mycket själv utan i stället ser till att saker och ting blir gjorda där det fungerar bäst. Med andra ord bör subsidiaritetsprincipen även gälla på detta område.

Det finns en del mindre lyckade exempel på hur sektorsansvar har fungerat. När vi fick s.k. ansvarsmuseer skulle dessa med nya medel t.ex. ta ett ansvar för hela landet inom sin sektor. Pengarna gick åt till att besätta ett antal platser på dessa ansvarsmuseer. De andra museerna, såväl centralt statliga som regionala, märkte inget av medelstillskottet. Som jag ser det får man inte agera så som sektorsansvarig. Detta ville jag också betona med min andra fråga.

Anf. 15 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Fru talman! Låt mig, utan att falla myndigheterna i ämbetet, göra följande deklaration. Svensk högre utbildning och forskning har sedan länge väglett av en viktig princip, nämligen att lejonparten av den forskning som staten finansierar direkt eller indirekt utförs vid universiteten och högskolorna. Jag tycker att detta är en riktig princip. Den ger möjlighet att bygga upp forskningscentra och forskningsmiljöer som är kraftfullare och därmed naturligen mera stimulerande än forskningsinstitutioner som byggs upp i mycket små enheter isolerade från närbesläktade forskningsområden.

Jag instämmer gärna i en undran i Lennart Fridéns inlägg, nämligen när det gäller ambitionen att de resurser som genom sektorsorganen ställs till forskningens förfogande fördelas ut till universiteten och högskolorna på basis av de kvalitativa resultat och de projekt som universiteten och högskolorna kan uppvisa.

Anf. 16 LENNART FRIDÉN (m):

Fru talman! Jag ber att få tacka statsrådet för ännu ett principiellt uttalande i det här sammanhanget. Båda dessa nu fastställda principer tycker jag är mycket viktiga för det fortsatta arbetet, och jag tror att de som berörs av denna fråga kommer att vara mycket tacksamma över detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 1992/93:94
19 april 1993

Svar på interpellationer

5 § Svar på interpellation 1992/93:111 om vårdhögskolan i Boden

Anf. 17 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Fru talman! Ewa Hedkvist Petersen har frågat mig om jag är beredd att verka för att Vårdhögskolan i Boden även i fortsättningen får försörja hälso- och sjukvården i norra Sverige med välutbildad personal, samt om min syn på vårdhögskolornas betydelse för kompetensutveckling och personalförsörjning inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Låt mig börja med det senare spørsmålet. Vårdhögskolorna har en viktig roll att fylla när det gäller utbildningen för laboratorieassistenter, sjuksköterskor, sjukgymnaster m.fl. yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården. Utbildningarna har utvecklats positivt sedan de blev en del av den högre utbildningen. Jag är övertygad om att den positiva utvecklingen kommer att fortsätta.

Den utredning som Ewa Hedkvist Petersen refererar till belyser den förändring som vårdhögskolorna har genomgått. Det är bara drygt tio år sedan dessa utbildningar inordnades i högskolesystemet. Under denna period har vårdhögskolorna bidragit med att utveckla och förstärka de speciella ämnen som är karakteristiska för resp. utbildning. Ett imponerande stort antal personer har gått vidare mot fördjupad utbildning och forskarutbildning inom sina resp. områden. Även organisationen har utvecklats, och samverkan med de statliga universiteten och högskolorna har stärkts på flera håll. Allt flera lärare har i dag forskarutbildning eller licentiatutbildning. Sammantaget innebär detta också att hälso- och sjukvårdssektorns kompetens höjts.

Det utredningsuppdrag som landshövding Anita Bråkenhielm nu slutfört gällde att utreda olika möjligheter att överföra vårdutbildningarna till statligt huvudmannaskap och var ursprungligen en beställning av riksdagen. I uppdraget ingick att – med beaktande av de strukturella problem som finns med det stora antalet utbildningsenheter, varav några är påfallande små – pröva förslag som stärker vårdhögskolornas anknytning till forskningen.

Utredaren har beaktat detta genom att föreslå olika alternativa lösningar, där ett förslag innebär att endast vissa utbildningar förstärkas. I de fall då den kvarvarande organisationen blir alltför liten för att försvara att den lever vidare som en egen organisation föreslås att vårdhögskolan samlokaliseras eller samordnas med en statlig högskola för att garantera en högskolemässig miljö.

Utredningen är för närvarande under remissbehandling, och det är därför för tidigt att säga vad som kan komma att anföras av remissinstanserna. Jag är självfallet medveten om att Vårdhögskolan i Boden har stor betydelse för regionen med sina närmare 700 studenter och därtill ett stort antal deltagare i uppdragsutbildning.

Anf. 18 EWA HEDKVIST PETERSEN (s):

Fru talman! Först vill jag tacka utbildningsministern för svaret på min interpellation. Jag har ju ställt frågor om vårdutbildningarna i allmänhet och om Vårdhögskolan i Boden i synnerhet.

Jag uppskattar och delar utbildningsministerns positiva omdömen om vårdutbildningarna och hans framtidstro beträffande dessa. Jag delar också

utbildningsministerns syn på hur viktigt det är att vårdutbildningarna fortsätter att stärka sin anknytning till forskningen och att fler lärare blir forskningskompetenta. Alla som verkar inom högskolan måste i framtiden ha en forskningsbas att stå på, och arbetet måste fortgå med att nå detta mål. Det kan dock nås på olika sätt, och jag ser fram emot att få ett meningsutbyte med utbildningsministern om detta.

Min uppfattning är att man inte nödvändigtvis måste vistas i en traditionell akademisk universitetsmiljö för att nå en positiv vetenskaplig anda. I vårt land har vi byggt upp forskningsenheter i olika delar av landet och regionala högskolor. Det har i praktiken visat sig att forskningsanknytningen går att upprätthålla på ett mycket bra sätt vid de olika regionala högskolorna, till vilka Vårdhögskolan i Boden hör.

Dessutom har det visat sig att man vid de regionala högskolorna öppnar ett samarbete mot nya strukturer i samhället, t.ex. näringslivet, som ofta skapar minst lika stora positiva synergieffekter som traditionella inomvetenskapliga kontakter. Det har i sin tur lett till mycket positiva studieresultat.

Mot denna bakgrund kan jag inte acceptera motiven till att utredningen om vårdhögskolorna föreslår en flyttning av rehabiliteringslinjen och sociala omsorgslinjen i Boden till universitetet i Umeå. Skälet är enligt utredningen att en flyttning skulle innebära att man kom in i en akademisk miljö och att de i utbildningen ingående ämnena skulle få en bättre ämnesanknytning. Detta menar jag att man kan uppnå i Boden, med fortsatt utvecklingsarbete. Förutsättningar för detta finns i allra högsta grad.

Vid Vårdhögskolan i Boden finns i dag en forsknings- och utvecklingsenhet och ett antal FoU-lärare. Faktum är att det finns förhållandevis fler FoU-lärare i Boden jämfört med andra vårdhögskolor i landet. Samtliga utbildningar i Boden har i dag tillgång till forskarutbildade lärare. Tillsammans med högskolan i Luleå sker ett pedagogiskt utvecklingsarbete. Lärare från Boden finns i forskarutbildning såväl i Luleå som i Umeå. Vårdhögskolan delfinansierar en forskningstjänst i Luleå som ett steg i att utveckla samarbetet.

Det är på denna väg, med ytterligare samarbete med i första hand högskolan i Luleå men också med universitetet i Umeå, som vårdutbildningarna i Boden måste gå. Det finns långt gångna planer på att vidareutveckla rehabiliteringslinjen och profilera den mot arbetsmiljö och rehabilitering. Utbildningen skall knytas fastare till arbetsvetenskapen vid högskolan i Luleå genom gemensamma tjänster. Detta garanterar utvecklingen av en kreativ forskningsmiljö, som vi vill uppnå. Även för sociala omsorgslinjen planeras en starkare rehabiliteringsinriktning. Landstingsstyrelsen har också beslutat om en inriktning, och man vill uppdraga åt Vårdhögskolan att ta fastare kontakter med Luleå och Umeå för att garantera studenterna möjligheter till forskning och forskningsanknytning.

Fru talman! Jag har i min interpellation utvecklat skälen till varför det vore ett mycket oklokt och förödande beslut att lägga ner Vårdhögskolan i Boden, vilket ju är konsekvensen av den Bråkenhielmska utredningen.

Detta skulle få mycket stora negativa konsekvenser för främst människor, patienterna, i norra Sverige, eftersom tillgången till kompetent personal inom hälso- och sjukvården och inom vård och omsorg skulle minska

Prot. 1992/93:94
19 april 1993

Svar på interpellationer

drastiskt. Innan tillkomsten av skolan för tio år sedan var det svårt att rekrytera utbildad sjukvårdspersonal i norra Sverige. Rehabiliteringspersonal var extra svår att rekrytera. I en utvärderingsrapport från 1992 konstateras också att såväl kvalitativa som kvantitativa vinster nåtts för den samlade medicinska rehabiliteringen i Norrbotten sedan skolans tillkomst. Eftersom mycket av dagens sjukvård genomsyras av rehabiliteringstanken, herr Unckel, finns det all anledning att värna om den utbildning som redan finns.

Om Vårdhögskolan i Boden läggs ner och utbildningarna flyttas från Norrbotten, skulle inte hälso- och sjukvårdslagens stadganden om att alla människor i landet har rätt till likvärdig vård kunna upprätthållas. Den vården ges ju av välutbildad personal, och vi vill inte återgå till den situation som vi hade på 70-talet, då det var svårt att få utbildad personal till sjukvården i Norrbotten. Det får inte hända. Jag vill att utbildningsministern tar med sig detta till regeringen.

Det finns många andra regionala skäl till varför Vårdhögskolan i Boden inte får läggas ner. Det främsta skälet är att även norrbottniska ungdomar och kvinnor måste kunna erbjudas högskoleutbildning inom vårdområdet. Vi vet att det skulle bli färre som sökte sig till denna utbildning, om den flyttades till Umeå. Till Umeå är det mellan 30 och 70 mil, beroende på var i Norrbotten man bor. Utbildningsministern har ju betonat att det behövs fler högskoleutbildade i landet. Då kan man inte lägga ner en högskola. Det vore inkonsekvent.

Ett annat skäl är att all högskoleutbildning är viktig för sin region och för kompetensutvecklingen i den regionen. Jag noterar också med glädje att utbildningsministern i sitt svar betonar att han är medveten om den regionala betydelse som Vårdhögskolan i Boden har. Det föranleder mig att fråga: Vilka konsekvenser och slutsatser drar utbildningsministern av denna medvetenhet?

Anf. 19 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Fru talman! Det vore frestande att omedelbart gå in i ett konstruktivt meningsutbyte med Ewa Hedkvist Petersen om den konkreta fråga som hon ställer om Vårdhögskolan i Boden. Men som Ewa Hedkvist Petersen säkert inser och i grunden respekterar vore det inte bara ofint utan värre än så mot alla de remissinstanser som just nu med all rätt kräver en obunden regering att lämna sina synpunkter till. Annars vore det poänglöst att be remissinstanser att diskutera Anita Bråkenhielms förslag.

Fru talman! Därtill har jag under min ministertid tagit för vana att skriva mycket öppna direktiv till de utredare som jag har tillsatt, i hopp om att dessa skall kunna presentera ett litet annorlunda underlag än vad som är normalt att vi själva under riksdags- eller regeringsprocesserna kommer att tänka på. I denna del har Anita Bråkenhielm bidragit till en ny dimension i diskussionen om vårdhögskolornas framtid, även om jag sannolikt inte kommer att dela alla hennes slutsatser fullt ut.

Ett viktigt bidrag till diskussionen om vårdhögskolornas framtid och organisation, som har kommit fram under Anita Bråkenhielms utredning, är en medvetenhet om att vårdhögskolorna måste provas fall för fall och högskola för högskola. Tidigare hade vi en tendens – och det gäller sannolikt både de

nuvarande regeringspartierna och den nuvarande oppositionen – att diskutera vårdhögskolornas framtid i ett slags schabloniserat statligt eller icke-statligt huvudmannaskap. Den nya utredningen har bibringat oss vetskapen om att man kan bemöta olika delar av vårdhögskolornas utmaningar på olika vis.

För min del vill jag klart och entydigt slå fast att jag har två utgångspunkter för min prövning av hur vårdhögskolornas framtid skall se ut. För det första skall vårdhögskolorna få en framtid där man sörjer för att de kan utvecklas på bästa möjliga kvalitativa sätt. Detta behöver inte innebära att man i varje enskilt fall måste knyta en vårdhögskola till ett statligt universitet eller en högskola med fasta forskningsresurser, men det är viktigt att inte kompromissa om kvalitetskravet.

För det andra skall det vara en sådan organisation på vårdhögskolorna eller – för att tala i mer generella termer – vårdutbildningen, att hela landet kan försörjas med kompetent sjukvårdspersonal. Inte heller detta krav går att kompromissa om.

Anf. 20 EWA HEDKVIST PETERSEN (s):

Fru talman! Jag har respekt för att utbildningsministern vill lyssna på remissinstanserna. Men det är viktigt att vi får en diskussion här i kammaren som är bredare och har en bredare ansats än vad den Bråkenhielska utredningen hade. Precis som utbildningsministern säger handlar det också om att försörja hela landet med utbildad personal. Därför uppskattar jag detta meningsutbyte.

Jag noterar också att utbildningsministern sade att han inte fullt ut delar Bråkenhiels slutsatser och att vårdhögskolorna skall prövas från fall till fall. Det tycker jag är bra. Om man skall kunna uppfylla de två ursprungliga kraven på kvalitet och på att hela landet skall försörjas med personal, måste man gå till väga på det sättet.

Det finns vissa aspekter som Bråkenhielm inte tar upp i sin utredning, bl.a. hur man skall försörja hela landet med personal. Tyvärr har vi i Norrbotten en högre andel lågutbildad personal i den offentliga sektorn. Därför spelar naturligtvis Vårdhögskolan en väldigt stor roll, både för de ungdomar som vill bli sjukgymnaster eller arbetsterapeuter och också för alla de yrkesverksamma som vill genomgå fort- och vidareutbildning. Det finns också mängder med uppdragsutbildning på Vårdhögskolan. På det viset kan medborgarna erbjudas en bra vård.

Det finns också en annan regional aspekt, nämligen att högskolan innebär en mycket stark kompetensutveckling. All den högre utbildning och forskning som kan ske i länet ger mycket positiva effekter. Nu kan vi se att Vårdhögskolan, högskolan i Luleå och även universitetet i Umeå närmar sig varandra. Det ligger stora utvecklingsmöjligheter i det samarbetet och i de nätverk som därmed kan skapas. Jag hoppas att dessa utvecklingsmöjligheter kommer att beaktas i det beslutsunderlag i samband med utredningen som utbildningsministern har att överväga och när utbildningsministern eventuellt lägger fram ett förslag till riksdagen. Det har omvitnats från många håll hur viktigt detta är.

Jag skulle vilja ha ytterligare kommentarer från utbildningsministern

kring hur han ser på de nätverk som kan skapas vid regionala högskolor och mellan högskolor i norra Sverige för att främja en bra vårdutbildning.

Anf. 21 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Fru talman! Jag skall gärna deklarerar min principiella syn på den sist-nämnda frågan. Jag har redan tidigare här i kammaren sagt att jag är en tillbedjare av nätverk som arbetsmodell. Den är konstruktiv, överbryggar avstånd och den gör att kunskapsflödet mellan olika människor och institutioner flyter lättare. Detta har vi från regeringens sida givit uttryck för i en ambition i den forskningsproposition som riksdagen just nu behandlar, nämligen i så måtto att vi är beredda att tillskjuta extra forskningsmedel till stora och små högskolor som knyter nätverk med varandra, i vilka ingår minst ett universitet eller en högskola med s.k. fasta forskningsresurser. Det är ett uttryck för en syn, att man genom sådana nätverk kan sprida det kunnande som finns i den starka koncentrerade forskningsenheten till flera. Därigenom ökar den samlade effekten av statens satsningar på forskning.

Det är självfallet så, att vårdhögskolorna inte utgör något undantag i synen på nätverkens betydelse och möjligheter.

Anf. 22 EWA HEDKVIST PETERSEN (s):

Fru talman! Möjligheterna att bilda nätverk – som utbildningsministern är så positivt inställd till – finns i det här fallet mellan Vårdhögskolan och högskolan i Luleå. Jag vet att dessa möjligheter kommer att nyttjas på ett bra sätt, så att det blir bra kvalitet i utbildningarna. På det sättet kan man ha kvar den fina vårdutbildningen i Boden.

Jag vill också ta upp frågan om närhet och hur viktigt det är med närhet till högskoleutbildning. Som jag sade i min inledning kan man inte säga att antalet högskoleutbildade skall öka, samtidigt som man lägger ned en högskola, åtminstone inte i Sverige med de avstånd som här finns. Det vore inkonsekvent, speciellt som det är god kvalitet på i stort sett all högskoleutbildning i Sverige.

En ungdom från Kiruna har ca 70 mil till Luleå. Det är ett stort steg för även en vuxen kvinna som vill vidareutbilda sig till sjuksköterska, arbetsterapeut eller till sjukgymnast att åka 70 mil från sin familj för att få en utbildning som hon hett ästundar. Det är lättare att åka till Boden, dit det är 30 mil. Därför är närheten väldigt viktig när det gäller högskoleutbildning och Vårdhögskolans placering i Boden.

Jag skulle vilja att utbildningsministern kommenterar detta med närhet och vilka konsekvenserna skulle bli om man lägger ned utbildningar, samtidigt som det gäller att få fram fler högskoleutbildade ungdomar och vuxna i Sverige. Jag tycker att detta är en mycket viktig aspekt, vilket naturligtvis har att göra med att jag kommer från ett län där avstånden är långa.

Anf. 23 Utbildningsminister PER UNCKEL (m):

Fru talman! Jag kan till en del dela uppfattningen om närhetens betydelse, men låt mig i någon mening ändå anlägga ett motsatt eller kompletterande synsätt. Jag tillhör dem som tycker att det är bra att man framför allt i unga år rör på sig. Det ger nya vyer, nya intryck och man träffar andra människor.

Därmed får man, medan man fortfarande har förutsättningar, möjlighet att ta till sig ting som är till nytta senare i livet.

Om denna flytt till något annat ställe under ungdomsåren dessutom innebär att man kommer i åtnjutande av en utbildning eller att man kommer i kontakt med forskning som är unikare än den som kan tillskapas nära hembygden är naturligtvis detta ett extra plus.

Jag skulle, snarare än att bara säga att närheten är betydelsefull, vilja understryka vikten av att man som ung människa utifrån de egna utgångspunkterna söker sig till det mest stimulerande och bäst anpassade utbildningsbudet som man kan finna. Det kan egentligen vara varhelst detta erbjuds.

Jag vill gärna säga detta gentemot närhetsprincipen, som jag likväl naturligtvis inser också har sin roll och betydelse, inte minst för vuxna människor, vilka har svårare än andra att transportera sig. Det är samtidigt viktigt att komma ihåg att vissa utbildningar av tradition måste erbjudas nära hemorten, därför att man erfarenhetsmässigt vet att rekryteringen annars inte fungerar. Förutom sjukvårdsyrken brukar läraryrkena anföras som ett exempel på detta.

Men poängen i det som jag nu har sagt är egentligen att man, när man tar ställning till hur man skall lokalisera, måste vara beredd att ta hänsyn till flera olika aspekter och att väga dessa mot varandra. Får jag därtill säga – med betydande styrka och med många streck under – att jag tycker att vårt land med den geografiska utbredning det har, har satsat och engagerat sig på tok för litet i det som verkligen skulle kunna göra nytta, nämligen distansutbildning. Hur mycket vi än sprider högskoleenheter kommer likväl en oändlig massa människor att ha långt att åka. Dessa skulle kunna hjälpas avsevärt om distansutbildningen byggdes ut.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs men bordlades åter

Skatteutskottets betänkanden 1992/93:SkU21 och SkU22

Justitieutskottets betänkanden 1992/93:JuU25–JuU28

Lagutskottets betänkande 1992/93:LU39

Socialförsäkringsutskottets betänkande 1992/93:SfU14

Näringsutskottets betänkande 1992/93:NU24

7 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 16 april

1992/93:145 av Hans Karlsson (s) till justitieministern om ekonomisk brottslighet:

Prot. 1992/93:94
19 april 1993

Svar på interpellationer

Den ekonomiska brottsligheten är ett samhällsont. Dess förekomst betyder att samhället undandras betydande inkomster. Såväl välfärds mål som fördelningsmål hotas när samhället inte får de skatteinkomster som det samlade produktionsresultatet i landet ger underlag för.

Den ekonomiska brottsligheten har ytterligare negativa effekter på samhället och medborgarna.

- * Oseriösa företag skaffar sig ett ekonomiskt övertag över de seriösa. Konkurrensvillkor snedvrids. Konkurserna ökar och den samhällsekonomiska resursstyrningen försämras.
- * Den allmänna moralen luckras upp, när de som sysslar med ekonomisk brottslighet kan göra det utan överhängande risk för upptäckt och straff. Samhällssolidariteten urholkas.

Ekobrotten visar en mycket oroväckande ökning. Särskilt taxinäringen och restaurangnäringen har blivit tummelplats för oseriösa företagare. Polis anmälan om svartjobb är mycket vanligt, särskilt i storstäderna. Men polisen har inte resurser att utreda. Detta är förödande. De som vill lär sig snabbt att det är tämligen riskfritt att bryta mot lagar och regler.

Trots att eko-brotten ökar på det sätt som ovan beskrivits, minskar polisens resurser. Antalet ekopoliser har minskat med runt en tredjedel på två år.

Ekopoliserna kan konstatera att listan blir allt längre över de anmälningar som inte har hunnit att utredas. Det är en resursfråga. Fler ekopoliser och ekoutredare kommer att korta kölistan. Mer resurser behövs för att stävja utvecklingen. De anslag som beviljas för ekobrottsbekämpning är lönsamma investeringar.

Ökade resurser till denna verksamhet är en samhällsekonomisk vinst som dessutom visar att vi inte accepterar det moraliska förfall som ekobrottsligheten utgör.

Met det ovanstående som bakgrund förefaller det helt orimligt med de förslag till nedrustning av ekobrottsbekämpningen som nu lanseras. Jag tänker då på den s.k. regionkriminalpolisen som skulle betyda att ekopoliserna i Örebro avvecklas, resurserna överförs till Stockholm och ekobrottsbekämpningen i Örebro län skulle ske från Karlstad.

Enligt uppgift klarar nu ekopolisen i Örebro län hyfsat att utreda de ärenden som kommer in, men en viss kö på ärenden finns. Om resurserna för eko-brottsbekämpningen nu överförs till Stockholm, och Karlstad skall ta över arbetsuppgifterna från Örebro, betyder det att Karlstadspolisen får en ökad arbetsbelastning på 200 procent på detta område. Det är så att Örebro län har dubbelt så många ekobrottsanmälningar som Värmlands län.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga justitieministern följande:

Vad avser justitieministern att vidta för åtgärder för att förhindra en sådan utglesning av polisresurserna när det gäller ekobrottsbekämpningen?

Hur kommer justitieministern agera för att inte kategorin ekobrottslingar skall tro att det nu blir ännu mera riskfritt att lura samhället och medmänskorna?

Avser justitieministern att skjuta till de resurser som behövs så att eko-

den 19 april

1992/93:146 av *Pär Granstedt* (c) till utrikesministern om svenska insatser i Jugoslavien:

Sverige förbereder sig för närvarande på att kunna möta en framställan från FN om medverkan i fredsbevarande insatser i Jugoslavien. Mycket talar för att den svenska medverkan kan komma att få en mycket stor omfattning, också i jämförelse med tidigare svenska insatser. Planeringen utgår ifrån en skyttebataljon med ca 1 000 man.

Den förväntade insatsen i Jugoslavien kan komma att skilja sig från flertalet tidigare svenska truppbidrag till FN-operationer också i andra avseenden. Även om FN-uppdraget förutses bygga på en uppgörelse mellan parterna i konflikten och vara av fredsbevarande karaktär, så är risken för stridshandlingar påtagligt stor. Det har sagts att operationen kan komma att hamna i en gråzon mellan FN-stadgans kapitel VI, fredsbevarande insatser, och kapitel VII, militära och andra tvångsåtgärder. Orsaken är naturligtvis i första hand den notoriskt dåliga respekt för eldupphöröverenskommelser som hittills manifesterats i det forna Jugoslavien, men också de extrema övergrepp mot mänskliga rättigheter som kan förekomma. Det blir orimligt och oacceptabelt för FN-styrkor att inte ingripa för att försöka förhindra övervåld av det slag som präglar den jugoslaviska tragedin.

Det här kommer att ställa stora krav på den kontingent Sverige avser att ställa till FN:s förfogande. Det gäller givetvis utrustningen. Det är självklart att den svenska personalen måste ha bästa möjliga skydd och bästa möjliga förutsättningar att fullgöra sina uppdrag. Men det gäller också utbildningsmässigt. Deltagarna i uppdraget kan komma att mötas av extrema situationer som ställer stora krav på deras militära förmåga. Det gäller möjligheten att bruka våld, men i första hand att kunna undvika och begränsa våldet. FN-insatsen måste givetvis leda till minskat våld och inte till en eskalering. Personalen måste också vara väl rustad att kunna möta de psykiska påfrestningar som ett uppdrag av detta slag oundvikligen medför, dels för att kunna fullgöra sina uppdrag väl, dels för sin egen del. Detta kräver såväl utbildning som stödmöjligheter under operationen och uppföljning efter hemkomsten.

Det är viktigt att betona att ett utökat militärt engagemang från FN:s sida inte får ske på bekostnad av de fredliga insatserna för att bemästra konflikten. Dessa måste tvärtom intensifieras, såväl på nationell som på lokal nivå. Konflikten karaktär gör behovet att medlingsinsatser och konfliktöverbrygande insatser riktade mot lokala ledare och befolkningsgrupper särskilt viktiga. Det är viktigt att FN-styrkorna har sådan kompetens, men andra, t.ex. kyrkor och ideella organisationer, kan också göra värdefulla insatser.

När stridshandlingarna väl bringats att upphöra väntar oerhörda arbetsuppgifter, där världssamfundet måste ta på sig ett betydande ansvar. Såväl FN som ESK bör också här ha en betydande roll att spela. Det gäller självfallet det rent materiella återuppbyggandet. Men det handlar också om att åter-

skapa förutsättningarna för ett fungerande socialt samhälle. En viktig utgångspunkt är rimligen de fördrivnas rätt att återvända till sina byar och städer. Den omänskliga "etniska rensning" som genomförts kan inte tillåtas bli bestående. Men att återknyta de sönderslitna nätverken och möjliggöra en fredlig samexistens mellan de berörda folkgrupperna blir samtidigt mycket svårt. Det är viktigt att planering för den internationella medverkan i den materiella och sociala återuppbyggnaden av de krigsdrabbade områdena av det forna Jugoslavien kommer i gång så fort som möjligt. Det borde vara en naturlig uppgift för ESK att fungera som forum för detta arbete.

Med hänvisning till vad som anförts anhåller jag om att få ställa följande frågor till utrikesministern:

1. Hur förbereds den förväntade svenska medverkan i en FN-insats i det forna Jugoslavien, med hänsyn till de speciella insatser som den kan möta?
2. Hur ser utrikesministern på gränsdragningen mellan "fredsbevarande" och "fredsskapande" insatser i det forna Jugoslavien?
3. Vilka möjligheter finns enligt utrikesministerns uppfattning till ytterligare konfliktöverbryggande insatser på nationellt och lokalt plan i det forna Jugoslavien?
4. Vilka möjligheter finns att, i första hand inom ESK:s ram, snarast få till stånd förberedelser för det nödvändiga materiella och sociala återuppbyggnadsarbetet i de krigshärjade områdena i det forna Jugoslavien?

8 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 16 april

1992/93:577 av *Widar Andersson* (s) till statsrådet Ulf Dinkelspiel om Europarådet och legalisering av narkotika:

Europarådet har sponsrat en stor narkotikalegaliseringskonferens i Rotterdam i april 1993. Konferensens slutdokument uttalar sig för en helt annan narkotikapolitik än den svenska och vad som brukar vara den svenska hållningen i internationella sammanhang.

Vad avser statsrådet att göra för att påverka Rådets inställning till legalisering av narkotika?

den 19 april

1992/93:578 av *Lars Björkman* (m) till kommunikationsministern om bilregistret:

Bilregistret som handlägges av resp. länsstyrelse har som en av sina uppgifter att registrera ägarbyte av fordon. Normalfallet innebär att en ny kö-

pare anmäler tillträdet till resp. fordon samtidigt som säljaren meddelar att bytet har skett.

Prot. 1992/93:94
19 april 1993

I ett antal uppmärksammade fall har ägarbyte anmälts och registrerats utan att något egentligt ägarbyte skett. Vederbörande "ny ägare" har alltså till bilregistret anmält ägarbyte, uppgett fordonsnummer, föregående ägare osv. Utan någon motkontroll av länsstyrelsen har således ägarbytet registrerats och till den verkliga ägaren har ett meddelande angående ägarbyte avsänts. Normalt annulleras även fordonsförsäkringen.

Det ovan beskrivna systemet utnyttjas oftast i avsikt att på brottsliga grunder överta äganderätten till annans egendom. Naturligtvis är det oacceptabelt att någon med myndigheters hjälp legaliseras som ägare till annans egendom utan att vara berättigad därtill.

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta i syfte att förhindra fortsatt utnyttjande av brister i bilregistersystemet?

9 § Kammaren åtskildes kl. 13.11.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Gunborg Apelgren

Innehållsförteckning

Måndagen den 19 april

1 § Justering av protokoll	1
2 § Svar på interpellation 1992/93:100 om lönediskriminering av kvinnor	1
Socialminister Bengt Westerberg (fp)	
Gudrun Schyman (v)	
3 § Svar på interpellationerna 1992/93:92 och 97 om Kabi och blodprodukten Preconativ	9
Statsrådet Bo Könberg (fp)	
Birgit Henriksson (m)	
Gudrun Schyman (v)	
4 § Svar på interpellation 1992/93:105 om kulturvårdsforskning vid Göteborgs universitet	13
Utbildningsminister Per Unckel (m)	
Lennart Fridén (m)	
5 § Svar på interpellation 1992/93:111 om vårdhögskolan i Boden .	16
Utbildningsminister Per Unckel (m)	
Ewa Hedkvist Petersen (s)	
6 § Förnyad bordläggning	21
7 § Anmälan om interpellationer	
1992/93:145 av Hans Karlsson (s) om ekonomisk brottslighet	21
1992/93:146 av Pär Granstedt (c) om svenska insatser i Jugoslavien	23
8 § Anmälan om frågor	
1992/93:577 av Widar Andersson (s) om Europarådet och legalisering av narkotika	24
1992/93:578 av Lars Björkman (m) om bilregistret	24

